

Tid Torsdagen den 21 mars 2024, kl. 16:00-16:55
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Onsdagen den 3 april 2024 §§ 1-8, 11, 14-65, 67-72
Anslaget Torsdagen den 4 april 2024 §§ 1-8, 11, 14-65, 67-72

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 21 mars 2024 §§ 9, 10, 12, 13, 66
Anslaget Måndagen den 25 mars 2024 §§ 9, 10, 12, 13, 66

Jan Valeskog

Jonas Naddebo §§ 1-17, 19-72

Mikael Blomstrand §§ 18

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Jan Valeskog (S), ordföranden
Jonas Naddebo (C), vice ordföranden
§§ 1-17, 19-72
Per Strängberg (S)
Bsrat Asgedom Mebrahtu (S)
Maria-Elsa Salvo (S) §§ 1-19, 21-72
Maria Mustonen (V)
Aidin Zandian (V)
Cecilia Obermüller (MP)
Johan Nilsson (M)
Mats Johnsson (SD) §§ 1-11, 13-72
Björn Ljung (L) §§ 1-19, 21-72

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Blomstrand (C) § 18	För Jonas Naddebo (C)
Joel Stade (S) § 20	För Maria-Elsa Salvo (S)
Karin Blomstrand (M)	För Kristina Lutz (M)
Christer H Sjöblom (M)	För Annika Elmlund (M)
Mikael Valier Furtenbach (KD) § 12	För Mats Johnsson (SD)
Mikael Blomstrand (C) § 20	För Björn Ljung (L)

Ersättare:

Joel Stade (S) §§ 1-19, 21-72
Humaun M. Kabir (S)
Sara Stenudd (V)
Jonas Darai (V)
Oscar Gullberg (MP)
Mikael Blomstrand (C) §§ 1-17, 19,
21-72
Mikael Valier Furtenbach(KD) §§ 1-11,
13-72

Tjänstepersoner:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Amanda Horwitz, Julia Björklund, Torleif Falk, Monika Joelsson §§ 9-72, Torkel Kjellman, Mary Tjernström, nämndsekreterare Sara Högne och Fabian Lind, borgarrådssekreterarna Adam Valli Löfgren och Helena Andersson samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-11

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 18**Lövholmen 12 m.fl.**, Liljeholmen, Dnr 2017-13571-54**Beslut**

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet.
- 2 Stadsbyggnadsnämnden ger kontoret i uppdrag att upprätta reviderat planförslag och ställa ut förslaget för granskning.

Reservation

Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Björn Ljung (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Blomstrand (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 16 februari 2024.
Bil § 18

Tjänsteutlåtandet avser redovisning av plansamråd och ställningstagande inför granskning av förslag till detaljplan för Lövholmen 12 m.fl. i stadsdelen Liljeholmen.

Nämndens behandling av ärendet**Jäv**

Jonas Naddebo (C) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP) och Johan Nilsson m.fl. (M) föreslår (se beslutet).
- 2) Mats Johnsson (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis ställa sig bakom kontorets förslag samt att därutöver anföra följande:

Lövholmen är ett av få kvarvarande större områden i stadens centrala delar som är möjliga att utveckla som bostadsområde. SD är positiv till att området bebyggs och där kan tillföras

många bostäder som bidrar till att stadens mål uppnås. I samrådet har dock många synpunkter inkommit och det är vår bedömning att den föreliggande planen inte tar tillräcklig hänsyn till dessa. Många är positiva till att området bebyggs med bostadshus men det finns en stor andel av dessa som oroar sig över att planen innehåller flera mycket höga hus. Avståndet till Reimersholme, rakt norr om området, är kort och dessa höga hus skulle skugga kajpromenaden och bostadshus på ön. Gröndal väster om Lövholmen skulle få skuggning under den tidigare delen av dagen med motsvarande skuggning mot Hornstull under eftermiddag och kväll. Flera boende har också uttryckt oro över att området är tätbebyggt och att de gröna gårdarna blir små. Flera har även uttryckt synpunkten att fler äldre hus i området, än som är tänkt nu bör bevaras.

SD:s förslag är att bygga tät stad utan höghus och arkitektoniskt utgå ifrån de hus som redan finns på platsen, och som kan bevaras. Fler existerande fastigheter är i bra skick. Förutom att det är en resursbesparing att bevara dessa skulle det också ge en mer varierande och intressant stadsdel där gamla fastigheter blandas med nya. I grannskapet, närmare Liljeholmsbron finns en påbörjan av byggande av en traditionell stenstad i kvartersstruktur från början av 1900-talet. Liknande stenstadsbebyggelse, från ungefär samma tid, finns i Gröndal väster om Lövholmen. Staden har här ett utmärkt tillfälle att bygga ihop de två stenstadsdelarna genom att ge bebyggelsen i Lövholmen en liknande innerstadsliknande karaktär. Det skulle innebära att innerstadens kvartersstruktur får en fortsättning även söder om Hornstull.

- 3) Björn Ljung (L) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag samt att därutöver anföra följande:

Liberalerna välkomnar tillskapandet av fler bostäder i Stockholm. Omvandlingen av Lövholmens anrika industriområde till en ny stadsdel med både bostäder, rekreation och handel ska göras med stor respekt till områdets kulturhistoriska värden.

Vi anser att förslaget är en rimlig avvägning mellan få tillstånd en stor andel bostäder och samtidigt inte bryta för mycket mot stadssiluetten genom alltför höga huskroppar.

I synnerhet anser vi att skorstenarna ska värnas och bevaras för att även i framtiden kunna berätta om platsens unika karaktär.

- 4) Mikael Blomstrand (C) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar att det tidigare industriområdet nu kan omvandlas till en ny funktionsblandad och levande stadsdel med bostäder och verksamheter i ett attraktivt läge med god kollektivtrafik. Det är positivt att kajerna och strandpromenaden blir tillgängliga för allmänheten, men vi anser att det är viktigt att beakta hur kajremsan kan aktiveras ytterligare och även tar hänsyn till behovet av badmöjligheter och bastuflottar.

En hög exploateringsgrad är nödvändig, men en god boendemiljö kräver även friytor, grönytor, lekytor och spontanidrottsytor. Ju mer man drar ner på höjden, desto mindre friytor. Från samrådsförslaget har det högsta huset sänkts och volymerna omfördelats på fler hus, vilket får skuggeffekter på en större yta. Detta för att ”värna den känsliga vyn från Stadshusterrassen”. Centerpartiet ställer sig högst frågande till varför hus inte får synas från Stadshuset och beklagar att detta tillåts övertrumfa välplanerad och efterfrågad stadsutveckling 2,5 km bort. Inner- och förskolegårdarnas klimat och solförhållanden måste också väga tyngre än utsikten från Stadshuset.

Kvarterstrukturen i det nu aktuella förslaget består av halvslutna kvarter. Vi har i andra populära områden sett att en större genomströmning kan öka risken för störningar och leda till minskad känsla av integritet och gemenskap bland de boende. Vi vill därför framhålla vikten av att från början bygga bort potentiella konflikter, genom att skapa välplanerade och skyddade innergårdar inom kvarteren. Det är också avgörande att området och särskilt kajremsan upplevs som tillgänglig för allmänheten genom att planera tydliga och inbjudande gångstråk som samtidigt styr flödena bort från innergårdarna.

Kontoret skriver utförligt om kulturhistoriska värden, men vi oroas över att den levande kulturen, konstnärer och andra kreatörer som är verksamma i området idag, knappt omnämns. Det är bra att Färgfabriken får bekräftad användning för kulturändamål. Beckershusets öde är mer osäker. Tidigare var planen att riva det och sedan omvandla det till bostäder. På grund av stomljudsproblematik ska det nu utredas om bostäder kan samsas med kulturändamål. Här

måste politiken sätta ner foten och få till en lösning för den kreativa hub som levandegör närområdet och producerar kultur till hela landet.

Vi noterar att den föreslagna planen inte tar hänsyn till den strategiska kopplingen mellan Lövholmen och Bergsunds strand som pekas ut i Cykelplan för Stockholms stad från 2022. Vi uppmanar därför till att utreda möjligheten för en pontonbro eller autonom färja samt att inkludera kopplingar på Lövholmssidan i planen. Slutligen bör möjligheten till pendelbåtstrafik undersökas.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP) och Johan Nilsson m.fl. (M).

Särskilt uttalande

Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är viktigt att arbetet för utvecklingen av Lövholmen kan ta ett ytterligare steg. Arbetet har pågått under lång tid och strukturen för den föreslagna utbyggnaden av området har förändrats och förbättrats sen arbetet med detaljplanen startade år 2017. Utvecklingen av platsen kommer skapa flera nya värden både inom området och för närliggande platser.

Utvecklingen av Lövholmen kommer att innebära en förbättrad tillgänglighet till Mälaren samtidigt som en ny stadsmiljö kan växa fram där stor hänsyn ska tas till områdets historia som ska vara tydligt läsbart i den nya stadsdelen.

Skalan på de högre byggnaderna behöver prövas noga för att inte komma i konflikt med viktiga sidlinjer inom staden.

Som en del av utvecklingen innebär det tyvärr att en del av befintlig bebyggelse behöver rivas. Vi beklagar särskilt att Nitrolackfabriken inte kan bevaras i sin nuvarande form på grund av stora problem med föroreningar som finns på platsen och i själva byggnaden. Det är viktigt att en ny byggnad på platsen tydligt utgår ifrån den arkitektoniskt gestaltningen och skalan på den tidigare byggnaden.

Utformningen av den kommande byggnaden behöver studeras och bearbetas särskilt noga och nämnden bör löpande hållas informerad särskilt om detta arbete. Det är bra att skorstenen med högst kulturvärde kan bevaras vilket också kommer stärka områdets historiska arv som ett tidigare industriområde.

Inom nuvarande område finns flera verksamma kulturaktörer. För att området i framtiden ska bli levande och dynamiskt är det viktigt att möjliggöra och underlätta för kulturaktörer att vara verksamma på platsen. Detta kan delvis ske genom lärdom från arbetet med Slakthusområdet vilket bland annat handlar om att minimera buller eller andra störningar från kulturverksamhet samt att bibehålla lokaler för kulturutövare. Detta skulle bland annat kunna gälla Beckerhuset samt tillkommande bebyggelse.

Utformningen av förskolegårdarna behöver studeras ytterligare i dialog med stadsdelsnämnden för att skapa mer utrymme, och en hög kvalitet med bra lekvärden. Det bör särskilt studeras hur dagsljuset kan bli bättre på de planerade förskolegårdarna. Även möjligheten att hitta platser för friliggande förskolor i närområdet ska studeras.

Som en del av utvecklingen av Lövholmen är det välkommet att det sker förstärkningar av de rekreativa kvaliteterna vid Trekanten. Detta blir en viktig del i att erbjuda barn i området en omväxlande och god utemiljö. Det är välkommet om en eller flera av de kommande förskolorna skulle kunna inrymmas i de tidigare kulturbyggnaderna.

Johan Nilsson m.fl. (M) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är av största vikt att projektet i så stor utsträckning som möjligt bidrar till att utveckla Lövholmen till en sammanhållen, tät, levande och attraktiv stadsmiljö. Föreliggande förslag har stor potential att göra just detta, men vi önskar göra ett par konkreta medskick inför granskningen.

Den tillkommande bebyggelsen bör göras mer stadslik, exempelvis genom sammanhängande huskroppar och slutna innergårdar. Med slutna kvarter som når ut till gatan och utan förgårdsmark uppnås generellt sett alltid en mer stadslik bebyggelse. När Stockholm växer snabbt behöver vi inte bara bygga mycket, vi behöver också bygga klokt,

vilket delvis uppnås genom högre täthet på väl valda delar i staden. Vi delar inte stadsbyggnadskontorets bedömning att planförslaget behöver bearbetas avseende husens höjd och exploateringsgrad för att ge en bättre stadsbild. De föreslagna höjderna i samrådsförslaget bör därför bevaras. I händelse av att vissa höjder ändå skulle komma att sänkas så bör antalet tillskapande bostäder kompenseras genom ökad exploateringsgrad i andra delar av planområdet.

Ersättaryttrande

Mikael Valier Furtenbach (KD) instämmer i förslag från Mikael Blomstrand (C).